

Þör að læra saman

Höfundar eru:
 Drs. Doug Fuchs, Lynn S. Fuchs
 og samstarfsfólki þeirra við
 Vanderbilt University
<http://www.kc.vanderbilt.edu/pals/>

- Tilgangur námskeiðs**
- Lýsa kostum PALS þjálfunar.
 - Kenna hvernig nemendum er raðað í þör og lið.
 - Lýsa undirbúningi PALS þjálfunar.
 - Benda á val á lesefni fyrir nemendur til þjálfunar.
 - Lýsa hvernig nemendum er kennd rétt PALS hegðun og að vinna sjálfstætt.

- Dagskráin:**
- PALS yfirlit & rannsóknir
 - PALS grunnatriði
 - PALS kennsluverkefni
 - Góð ráð þegar hafist er handa

Hvað er PALS?
 Jafningjanám á bekkjargrundvelli

Þjálfari (getumeiri nemandinn er þjálfari á undan)
 Lesari (getuminni nemandinn er lesari á undan)

Hvers vegna virkar PALS?

- PALS gerir kennaranum kleift að aðlaga námsefnið að getu hvers og eins
 - Nemendur þjálfast lesur á réttu getustigi
 - Nemendur fá aðstoð strax

Hvers vegna virkar PALS ?

- Nemendur fá mikla þjálfun í lestri!
 - Uppbyggingin
 - Skilvirknin
 - Verkefni eru alltaf unnin á sama hátt
 - Nemendur halda sig við efnið

Tilgangurinn með PALS þjálfun

- Að þjálfast mikilvæga hæfileika í upphafi lestrarnáms hjá ungum börnum sem fela í sér:
 - Tengingu hjóðs og stafs
 - Umskráningu
 - Lesfimi (fluency)
- Veita kennurum verkfæri sem bæði er hagnýtt og árangursríkt til að mæta þörfum byrjenda í lestri í almennri kennslustofu.

PALS rannsóknir

PALS hefur verið rannsakað í yfir 20 ár í Bandaríkjunum
Rannsóknir hafa sýnt fram á jákvæð áhrif á lestur hjá nemendum

- á öllum getustigum
- með námsörðugleika
- sem læra ensku sem annað tungumál

10

GRUNNURINN Í PALS ÞJÁLFUN

- Þörun nemenda
- Uppbygging
- Námsefni

11

Þörun nemenda

- Getumeiri nemandi er paraður með getuminni nemanda.
- Þjálfari
 - Hjálpar og hvetur lesara; skiptast á að lesa
- Lesari
 - Les og fær aðstoð frá þjálfara; skiptast á að aðstoða
- Reglur kenndar og þeim fylgt

12

Innlögn og þjálfun kennara

- Kennslustundir 1-8 vinnur kennari með öllum bekknum (kennsluleiðbeiningar eru í handbók)
- Að þeim loknum:
 - er nýtt hljóð kynnt
 - er þjálfun í að hljóða orð
 - er nýtt sjónorð kynnt
 - er saga lesin

19

Verkefni féлага í parinu

- Hljóð og orð
 - hljóð
 - hljóða orð
 - lesa sjónorð
 - lesa sögu
- Hraðaleikur (eykur lestrarfærni og orðaþekkingu með tímatöku)
- Félagalestur (félagar skiptast á að lesa í bók í 10 mínútur – kynnt í 10. viku)

20

Kennari á að

- Fylgjast með þörum
- Leiðrétta og veita endurgjöf
- Hrósa og gefa aukastig eftir þörfum
- Láta kennslustund ganga á eðlilegum hraða
- Aðlaga kennslustund eftir þörfum nemenda

21

Stigablað

- Hvert par er með eitt stigablað
- Kennari tekur saman fjölda stiga hvers pars vikulega
- Nemendur fá viðurkenningu

Stigablað									
Nafn:					Lærni:				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
101	102	103	104	105	106	107	108	109	110
111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
131	132	133	134	135	136	137	138	139	140
141	142	143	144	145	146	147	148	149	150
151	152	153	154	155	156	157	158	159	160
161	162	163	164	165	166	167	168	169	170
171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
181	182	183	184	185	186	187	188	189	190

24

PALS gögn

- Gögn kennarans
 - tímvaki/klukka
 - PALS reglur
 - blað með þörfum nemenda
 - yfirlit verkefna og vinnutilhögum
- Gögn nemenda
 - stigablað (í möppu)
 - verkefnablað (í möppu)
 - blýantur
 - bók
 - stjörnuþlað

23

PALS KENNSLUSTUND

- 30-45 mínútur, þrisvar sinnum í viku
- Helst alltaf á sama tíma dagsins
- Sömu daga vikunnar

Tímanlan		
VIKA	KENNSLUSTUND	TÍMI (mín. á verkefni)
Vika 1	Æfingakennslustundir 1-4	30 mínútur
Vika 2	Æfingakennslustundir 5-8	30 mínútur
Vikur 3-9	PALS kennslustund (þrívær sinnum í viku): Hvaða hljóð? (kennarastýrt) Hljóð og orð Hraðalekur: Sjónorð	3 mínútur 15 mínútur 6 mínútur
Vika 10	PALS kennslustund (þrívær sinnum í viku): Hvaða hljóð? (kennarastýrt) Hljóð og orð Hraðalekur: Sjónorð Paralestur í bók (1 af 3 PALS kennslustundum)	3 mínútur 15 mínútur 6 mínútur 15 mínútur
Vika 11 og áfram	PALS kennslustund (þrívær sinnum í viku): Hvaða hljóð? (kennarastýrt) Hljóð og orð Hraðalekur: Sögur Paralestur í bókum	3 mínútur 15 mínútur 6 mínútur 10 mínútur

25

KENNSLUSTUNDIR PALS ÞJÁLFUN

26

- ### Kennslustund 1
- Nemendur munu læra:
 - reglur - að færa sig
 - hlutverkin í PALS – þjálfari og lesari
 - um námsefnið
 - stigagjöf
 - hvaða hljóð? æfingu
 - að nota leiðréttingarferlið

27

- ### Reglur - að færa sig
- Reglur – að færa sig.
- Færið ykkur hratt og hljótt
 - Takið PALS gögnin með ykkur.
 - Sitjið hlið við hlið í PALS

28

Hvaða hljóð?

Kennarinn kynnir nýtt hljóð (í ramma).

Leiðréttingarferli:
 “Stopp. Hljóðið er/____/.
 Hvaða hljóð?”
 “Gott, lestu alla línuna aftur.”

29

- ### Kennslustund 2
- PALS reglur.
 - Æfa Hvaða hljóð? með félagi.

30

PALS reglur

1. Talaðu bara við félagan þinn og talaðu bara um PALS
2. Notaðu inniröddina
3. Vinnið vel saman
4. Gerðu þitt besta

31

Æfa „Hvaða hljóð“ ásamt félagan

Broskarlar: Nemendur merkja broskarlar í hvert sinn sem þeir ljúka verkefni.

Hægt er að merkja við fleiri en tvo broskarlar ef nemendur eru fljótir að ljúka við verkefni.

Nemendur halda áfram að vinna þar til kennarinn segir þeim að stoppa.

Nemendur ættu aldrei að vera aðgerðarlausir.

Kennslustund 2	Þjálfari segir:
í m s í ★ s m á	„Hvaða hljóð?“
s í m á í m ★ í	
á m s í á s í ★	
5 stígl 5 stígl	

32

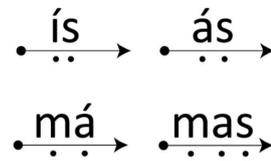
Kennslustund 3

- Þjálfar PALS reglur
- Innlögn kennara: Hljóða orð
- Æfa: „Hvaða hljóð?“

33

INNÖGN KENNARA: HLJÓÐA ORÐ

Kennslustund 1

34

Hvaða hljóð?

Æft í 3 mínútur

- Fyrsti lesari les
- Þjálfari merkir ☺
- Annar lesari les
- Þjálfari merkir ☺
- Skipta aftur um hlutverk - lesa oftar og merkja broskarlar ef tími er til
- Stoppa eftir 3 mínútur

Kennslustund 3	Þjálfari segir:
a m á í ★ s	„Hvaða hljóð?“
a s m á a ★	
í m á s a ★	
5 stígl 5 stígl	
	1. „Hljóðinu.“ 2. „Lesu hratt.“
5 stígl 5 stígl	

36

Kennslustund 4

- Læra: Hljóða orð með félagan sínum
- Tilkynna liðið sem vinnur (í lok vikunnar)

INNLÖGN KENNARA: HLJÓÐA ORÐ

Kennslustund 4

lás → lím

las → mál

37

Hljóða orð

Æft í 4 mínútur

Leiðréttingarferli:

- Stopp
- Orðið er ___ (hljóða orðið). ___ (lesa hratt).
- Hljóðaðu orðið
- Lestu hratt
- Lestu alla línuna aftur

Kennslustund 4

<p>l á a l i m</p> <p>s l m s a</p> <p>í s á l í</p>	<p>Hljóði segir: „Hvaða hljóð?“</p>
<p>lás → lím</p> <p>las → mál</p>	<p>1. „Hljóðabú.“ 2. „Lestu hratt!“</p>

Hljóði segir:
„Lestu orðin.“

38

Kennslustund 5

- Innlögn: Sjónorð

Kennslustund 5

<p>r m a r s</p> <p>l r i r a</p> <p>r m s l á</p>	<p>Hljóði segir: „Hvaða hljóð?“</p>
<p>rá → rás</p> <p>mar → rís</p>	<p>1. „Hljóðabú.“ 2. „Lestu hratt.“</p>

Hljóði segir:
„Lestu orðin.“

39

Sjónorð

Æfð í 3 mínútur

Leiðréttingarferli:

- Stopp
- Orðið er ___
- Hvaða orð?
- Gott. Lestu alla línuna aftur

Kennslustund 5

<p>og ár ís og ár og ís</p> <p>ár og og ís ís og ár</p> <p>og ís og og ár og ár</p> <p>ár ís og ís og ár og</p>	<p>Hljóði segir: „Lestu orðin.“</p>
<p>5 stíg 5 stíg</p>	<p>1. „Lestu orðin.“</p>

Hljóði segir:
„Lestu orðin.“

40

Kennslustund 6

- Æft er: Hvaða hljóð?, hljóða orð og sjónorð.
- Kynnt er stjórnuorð og saga.

Kennslustund 6

<p>ó l í o</p> <p>m o l á</p> <p>r l l o</p>	<p>Hljóði segir: „Hvaða hljóð?“</p>
<p>ól → sól</p> <p>sá → sár</p> <p>Óli</p>	<p>1. „Hljóðabú.“ 2. „Lestu hratt.“</p>

Hljóði segir:
„Lestu orðin.“

41

Sagan

Æfð í 5 mínútur

Leiðréttingarferli:

Ef lesarinn gleymir orði og er stöpp (3 sek. reglan):

- *Telja hægt upp að þremur.
- *Segja félagi okkar orðið.

(Lesarinn endurtekur orðið og heldur áfram að lesa).

Ef lesarinn segir rangt orð:

- *Segið honum rétta orðið.

(Lesarinn endurtekur orðið og heldur áfram að lesa).

Kennslustund 6

<p>ól og og ol ís ís ár</p> <p>og ís ol ár ár ol og</p> <p>ól ol og ár og ís ol</p> <p>og ár ís ol og ol og</p>	<p>Hljóði segir: „Lestu orðin.“</p>
<p>Óli</p> <p>Óli á mál og amma í lés.</p>	<p>1. „Lestu orðin.“ 2. „Lestu söguna.“</p>

Hljóði segir:
„Lestu orðin.“

42

Kennslustund 7

- Læra hraðaleikinn

Kennslustund 7

1. t t á í t t *

æ r t ó m t *

ó i s r á t *

• **sá** • **sát**

• **Óli** • **róla**

• **Tóta**

Öli og Tóta

Öli og Tóta róla.
Áminna sá Óla róla.

1. „Hljóðab.“
2. „Lestu hratt.“

43

Hraðaleikur

- Kennarinn stíllir klukkuna á 1 mínútu (eða minna)
- Lesarinn les orðin eins hratt og rétt og hann getur
- Þjálfari hlustar og leiðréttir ef með þarf
- Þegar klukkan hringir skrifar lesarinn 1 við orðið sem hann las síðast
- Endurtekur 2 sinnum
- Ef lesarinn les lengra í annað og þrjúja sinn merkir hann stjörnu á stjörnukortinu
- Þarið skiptir um hlutverk og endurtekur

Öli og Tóta

Öli og Tóta róla.
Áminna sá Óla róla.

5 stígl 5 stígl 5 stígl 5 stígl 5 stígl

Farðu til baka! „Lestu orðin.“

Þjálfari segir:
„Lestu orðin.“

sá ár og ól sá ís sá
og sá ár sá og ís og
sá ól og ís ár og ár
ól ís og sá ól ís sá

5 stígl 5 stígl

„Lestu söguna.“

róla

44

Hraðaleikjakort

Eitt kort fyrir hvern lesara.

Lesarinn litar stjörnu í hvert sinn sem hann nær betri árangri í hraðaleiknum.

Fyrir hvert kort sem lokið er við fæst bókamerki.

#6 Nafn _____

45

SAMANTEKT

46

Kennslustund 34:

- Hvaða hljóð? (3 mín)
- Hljóða orð (4 mín)

Kennslustund 34

skj s k a u g e y n sk *

ð ý h d sk j * y x

sk j e i v * g a u v sk

k d a ð ó h n sk *

• **skóli** • **skíði**

• **skór** • **hlakkar**

• **fallegt** • **helgi**

• **hlíð** • **nýju**

Þjálfari segir:
„Hvaða hljóð?“

1. „Hljóðab.“
2. „Lestu hratt.“

47

Kennslustund 34:

- Lestu orðin (3 mín)
- Lestu söguna (5 mín)
- Hraðaleikur

skóli þau eða segir þegar þeir skóli
einn hefur skóli yfir eru þegar gefa
fara þau eftir líka þeir skóli yfir
hefur við einn ég sagði skóli kom

5 stígl 5 stígl

„Lestu söguna.“

Skíðin
Hú er jólafríð búið
og skíðin að þrjú.
Skóli hlakkar til að hitta vini sína.
Skóli lék margt fallegt í jólagjöf.
Hann fékk **skíð** og skíðasko.
frá mómmu og pabba.
Ónær vinur hans fékk líka skíð.
Pabbi ætli með þá á skíðum
helgina. Vonandi verður veðrið gott.
þeir hlakka mikið til að brúna niður
hlífina á nýja skíðunum sínum.

5 stígl 5 stígl 5 stígl 5 stígl 5 stígl

Farðu til baka! „Lestu söguna.“

Þjálfari segir:
„Lestu orðin.“

skóli

Skóli

48

Paralestur / Félagalestur

(Hefst í 10. viku)

- Parið skiptist á að lesa upphátt úr bók í 10 mínútur í lok hverrar PALS kennslustundar.
- Notaðar eru bækur sem henta getu parsins.
- Getumeiri lesarinn í þarinu (þjálfarinn) les alltaf á undan (eina blaðsíðu í einu).
- Getuminni lesarinn í þarinu les á undan þegar bókin er lesin í annað sinn.
- Hver bók er lesin fjórum sinnum.

49

Paralestur / Félagalestur

- Kynntur í 10. viku.
- Lesið er í 10 mínútur.
- Getumeiri lesarinn (þjálfarinn) les á undan
- Fyrsti lesari (þjálfari) les bókartílinn á undan síðan les annar lesari bókartílinn.

50

Félagalestur

- Fyrsti lesari les eina blaðsíðu, síðan les annar lesari sömu blaðsíðu.
- Haldið er áfram á þann hátt þar til bókin er búin.
- Gefin eru 5 stig
- Bókin er lesin aftur og þá les getuminni lesarinn á undan.

Leiðrétting:

Sama aðferð er notuð og við leiðréttingu í sögunum.

51

Lestur bóka

- Ef hvorki þjálfarinn né lesarinn geta lesið orð, rétta þeir upp hönd og spyrja kennarann
- Þeir halda þó áfram að lesa meðan þeir bíða eftir kennaranum.
- Ef nemendur er sífellt að rétta upp hönd, er það merki um að bókin, sem þeir eru að lesa sé of þung.

52

Lestur bóka

• Leiðréttingarferli:

Ef lesarinn gleymir orði og er stopp (3 sek. reglan):

- Telja hægt upp að þremur.
- Segja félagi okkar orðið.
- (Lesarinn endurtekur orðið og heldur áfram að lesa).

Ef lesarinn segir rangt orð:

- Segið honum rétta orðið.
- (Lesarinn endurtekur orðið og heldur áfram að lesa).

53

Val á bókum

- Bókin ætti ekki að vera þyngri en svo að getumeiri lesarinn lesi hana af nokkru öryggi (95% textans)
 - Stuttar bækur henta betur í byrjun, svo ekki taki of langan tíma að ljúka við þær
 - Þörin þurfa ekki öll að vera með sömu bók
 - Bókin er sett í möppu parsins
 - Skipta skal um bók hjá hverju pari a.m.k. einu sinni í viku svo þau verði ekki leið og fái næga fjölbreytni í bókavali

54

HAFIST HANDA

55

Undirbúningur

- Lesið PALS handbókina
- Skiptið nemendum í pör
- Búið til PALS upplýsingatöflu
- Ákveðið sætaskipan para
- Setjið PALS tíma í stundatöflu
- Þjálfðið nemendur ykkar í PALS

56

Lesið PALS handbókina

- Yfirlit yfir PALS kennslustundir
- Tímaáætlun
- Um undirbúning kennarans
- Kennsluleiðbeiningar fyrir PALS kennslustundir
- Skoðið kennslustundir 1-70
- Kynnið ykkur viðauka

57

Upplýsingatafla í stofunni

- PALS reglur
- Pör og lið
- Leiðréttingaferli

58

Sætaskipan

- Úthlutið hverju pari PALS stað.
- Kennið nemendum reglurnar að færa sig.
- Þjálfðið nemendur í að færa sig hratt og hljótt á PALS staðinn sinn.

59

Tímaplan

- Hver kennslustund tekur 30-45 mínútur
- Þrisvar sinnum í viku.
- Alltaf á sama tíma dagsins.
- Alltaf sömu daga vikunnar.

60

GÓÐAR ÁBENDINGAR

61

Fullvissið ykkur um að nemendur séu að vinna rétt

- Mikilvægt til að PALS virki og skili árangri!
- Það sem þarf að gæta að:
 - Getuminni nemendur gætu þurft meiri endurtekningu. Þeir þurfa fleiri tækifæri til að lesa oftar.
 - Nemendur í sama pari geta verið með mismunandi verkefni ef kennslustundin er of erfið fyrir þann getuminni.
 - Passa þarf að þjálfarinn verði ekki pirraður út í þann getuminni (lesarann).

62

Gerið hverja kennslustund að jákvæðri upplifun

- Hafið innlögn eins stutta og hægt er.
- Fullvissið ykkur um að allir nemendur séu virkir.
- Æfið verkefni, leiðréttingarferli og reglur eins oft og þörf er á.
- Hvetjið og leiðréttið.
- Styrkið viðeigandi hegðun.

63

Frekari upplýsingar

- Skoðið vefsíður:
 - <http://tungumalatorg.is/sisl/>
 - <http://kc.vanderbilt.edu/pals/>
- Facebook síðan PALS kennarar:
 - <http://www.facebook.com/home.php#!/groups/225664110865868/>
- Netföng:
 - heidveig_a@simnet.is
 - solveig.edda.ingvarsdottir@rvkskolar.is
 - hulda.karen.danielsdottir@gmail.com

64

TAKK FYRIR!! 😊

65